

Brüssel, 6.12.2017
COM(2017) 821 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, EUROOPA ÜLEMKOGULE,
NÕUKOGULE JA EUROOPA KESKPANGALE**

**EDASISED SAMMUD EUROOPA MAJANDUS- JA RAHALIIDU
LOOMISE LÕPULEVIIMISEKS: TEGEVUSKAVA**

1. SISSEJUHATUS

Peaaegu kuusteist aastat on möödunud ajast, mil meie igapäevaellu jõudsid esimesed europangatähed ja -mündid. Praegu kasutab seda vääringut igapäevaselt 340 miljonit eurooplast euroala 19 liikmesriigis. See on maailmas enim kasutatud vääringutest teisel kohal. Kuuskümmend muud maailma riiki ja piirkonda, kus elab kokku 175 miljonit inimest, on otsustanud kasutada eurot oma vääringuna või siduda oma vääringu euroga.

Finants- ja majanduskriis, mis tabas Euroopat 2008. aastal ja mille tagajärgi on senini tunda, ei saanud küll algust euroalal, ent paljastas siiski mõned selle institutsioonilised nõrgad kohad. Vastuseks kiiret sekkumist nõudvatele probleemidele on hädaabinõuna vastu võetud mitu instrumenti. Niiviisi on loodud uued finantstulemüürid, abistatud enim kannatada saanud riike ja tugevdatud poliitika koordineerimist ELi tasandil. Tugevdatud on ka eelarve- ja finantseeskirju, et vältida kriisi edasist süvenemist. Otsustav tähtsus on olnud Euroopa Keskpanga rahapoliitika meetmetel.

Pärast aastaid kestnud nõrka või olematut majanduskasvu on **kõikide tasandite kindlameelsed jõupingutused hakanud vilja kandma**. Euroopas leiab aset majanduse jõuline elavnemine. Kõigi liikmesriikide majandus on nüüdseks kasvu teel ja ELi kui terviku majanduskasv on mitu aastat järjest püsinud keskmiselt 2 % juures¹. Usaldus majanduse vastu on ELis ja euroalal kõrgeimal tasemel pärast 2000. aastat, töötus madalaimal tasemel pärast 2008. aasta lõppu ja rahva toetus eurole on euroalal suurim alates europangatähtede ja -müntide kasutuselevõtust 2002. aastal². Paraku – nagu märkis ametisse astudes praegune komisjon – ei ole kriis möödunud seni, kuni töötus püsib sedavõrd suur: oktoobris 2017 oli euroalal endiselt töötä 14,3 miljonit inimest.

Kriisiaastatest oli meil nii mõndagi olulist õppida. Asjasse puutuvad küsimused toodi esile juba **viie juhi aruandes juunis 2015**³. Sestsaadik on palju ära tehtud, et majandus- ja rahaliitu „tegasalt süvendada“. Majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaastat on tugevdatud, selle raames on euroala kui terviku jaoks ette nähtud selgemad suunised ja keskendutakse ka rohkem sotsiaalsetele aspektidele. Euroopa Eelarvenõukogu ja riiklike tootlikkuse komiteede moodustamise kaudu on parandatud majandusjuhtimist. Struktuurireformi tugiteenistuse loomine on aidanud võimendada tehnilise abi andmist liikmesriikidele. On astunud olulisi samme pangandusliidu⁴ ja kapitaliturgude liidu⁵ loomise lõpuleviimiseks, eelkõige on pangandussektoris paralleelselt edasi arendatud riskivähendus- ja riskijagamismeetmeid. Vastutuse suurendamiseks kõikidel tasanditel on süvendatud ka dialoogi liikmesriikide ja Euroopa poliitiliste osalejate ning sotsiaalpartneritega.

Kõige selle tulemusena on euroala struktuur kindlam kui iial varem, aga see ei ole siiski veel valmis. **Aruteludokumendis majandus- ja rahaliidu süvendamise kohta**⁶ ja aruteludokumendis ELi rahanduse tuleviku kohta⁷, mille komisjon esitas **Euroopa Liidu tulevikku käsitleva valge raamatu**⁸

¹ „European Economic Forecast Autumn 2017“, Institutional Paper 63.

² Eurobaromeetri kiiruuring nr 458, 4. detsember 2017.

³ „Euroopa majandus- ja rahaliidu loomise lõpuleviimine“ – aruanne, mille esitas Jean-Claude Juncker koos Donald Tuski, Jeroen Dijsselbloemi, Mario Draghi ja Martin Schulziga, 22. juuni 2015.

⁴ Vt eelkõige COM(2017) 592 final, 11. oktoober 2017.

⁵ COM(2017) 292 final, 8. juuni 2017.

⁶ COM(2017) 291, 31. mai 2017.

⁷ COM(2017) 358, 28. juuni 2017.

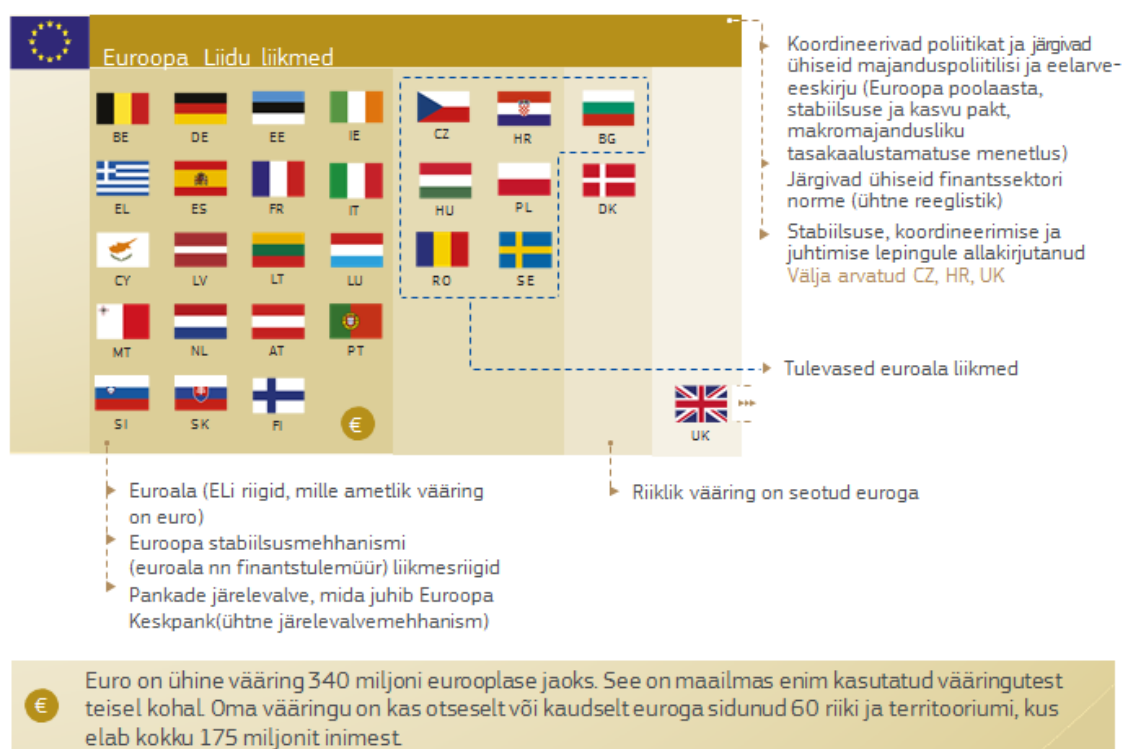
järeelmeetmetena, võetakse kokku senine olukord ja visandatakse võimalikud tulevased sammud aastani 2025.

Euroopa jõud on silmnähtavalt taastumas. Nii majanduses kui ka poliitikas on meil **avanenud tegutsemisvõimalus** ja positiivsed muutused annavad meile veelgi julgust juurde. Praegu ei ole siiski aeg loorberitele puhkama jääda: katust tuleks ikka parandada siis, kui paistab päike.

Oma 13. septembri 2017. aasta kõnes olukorrast Euroopa Liidus⁹ esitas president Juncker oma seisukohad **ühtsena, tugevana ja demokraatlikuma Euroopa** saavutamiseks ning ütles selgelt, et Euroopa majandus- ja rahaliidu loomise lõpuleviimine on oluline osa tegevuskavast, mis kulmineerub juhtide kohtumisega Sibius. Eesistuja Donald Tuski kutsel toimub see 9. mail 2019 ning sellel kohtumisel tuleks vastu võtta kaalukad otsused Euroopa tuleviku kohta.

Sama kajastub ka **juhtide tegevuskavas**¹⁰ ning ELi juhid plaanivad korraldada 15. detsembril 2017 euroala tippkohtumise, et leppida kokku ajakava Euroopa majandus- ja rahaliitu ja pangandusliitu käsitlevate otsuste tegemiseks. Spetsiaalselt sellele teemale on pühendatud 28.–29. juunil 2018 toimuv kohtumine, kus tahetakse teha konkreetsed otsused.

Euroopa majandus- ja rahaliit täna

Allikas: Euroopa Komisjon

⁸ COM(2017) 2025, 1. märts 2017.

⁹ President Jean-Claude Junckeri 2017. aasta kõne olukorrast Euroopa Liidus, 13. september 2017.

¹⁰ „Juhtide tegevuskava. Ehitades üheskoos meie tulevikku“, heaks kiidetud Euroopa Ülemkogus 20. oktoobril 2017.

Euroopa Liidu olukorda käsitlevas kõnes esitatud üleskutse ühtsusele, tõhususele ja demokraatliku vastutuse võtmisele on eriti asjakohane Euroopa majandus- ja rahaliidu loomise lõpuleviimise seisukohast:

- **Ühtsus:** euro on ELi ühisraha ja see, mis on kavandatud euroala jaoks, peaks olema kavandatud ka nende liikmesriikide jaoks ja koos nende liikmesriikidega, kes peaksid euro kasutusele võtma tulevikus. **Kõigil euroalasse mittekuuluvatel liikmesriikidel**, välja arvatud Ühendkuningriigil ja Taanil, **on õiguslik kohustus edaspidi euroalaga ühineda**¹¹. Lisaks annavad euroala majandused pärast Ühendkuningriigi väljaastumist ligikaudu 85 % kogu ELi sisemajanduse koguproduktist (SKP). ELi poliitiline ja majanduslik integratsioon, mille keskmes on ühtne turg, näitab, et Euroala liikmesriikide ja euroalasse mittekuuluvate liikmesriikide tulevik on juba omavahel põimunud, ning tugev ja stabiilne euroala on nii selle liikmesriikide kui ka kogu ELi jaoks äärmiselt tähtis. Just seetõttu võetakse käesoleva paketi ettepanekutes arvesse nii euroalasse kuuluvate kui ka sinna mittekuuluvate liikmesriikide huve ja vajadusi, sest tegemist on majandus- ja rahaliidu üksteisest sõltuvate osadega.
- **Tõhusus:** tugevam majandus- ja rahaliit eeldab **tugevamat juhtimist ja olemasolevate vahendite tõhusamat kasutamist**. Praeguses süsteemis peegeldub ikka veel enneolematu kriisi tingimustes tehtud otsuste eripalgelisus. See on teinekord viinud instrumentide paljususe ja õigusnormide üha suurema komplitseerituseni, mis on ajanud tegutsemise keeruliseks ja põhjustanud dubleerimise riski. Juhtimis- ja otsustusprotsessi aitaksid tugevdada suurem sünergia, sujuvaks muudetud menetlused ja valitsustevaheliste kokkulepete integreerimine **ELi õigusraamistikku**. Lisaks aitaks süsteemi tulemuslikkust suurendada see, kui kõiki muudatusi, mille komisjon on oma käesolevas pakettis ette pannud, saaks rakendada ELi kehtivate aluslepingute raamistikus.
- **Demokraatlik vastutus:** majandus- ja rahaliidu loomise lõpuleviimine tähendab ka suuremat **poliitilist vastutust** ja **läbipaistvust** küsimuses, kes eri tasanditel mida otsustab. Selleks tuleb tuua otsuste tegemise Euroopa mõõde kodanikele lähemale ja nihutada see esiplaanile ka riigisisestes aruteludes ning tagada riikide parlamentidele ja Euroopa Parlamendile piisavad volitused valvata ELi majandusjuhtimise korralduse järele. Samuti peaks see viima kollektiivsete otsuste suurema omaluseni ja avatuseni selles, kuidas neid otsuseid tehakse ja kuidas neid üldsusele esitletakse.

Viimastel aastatel on majandus- ja rahaliidu loomise lõpuleviimise kohta väljendatud mitmesuguseid arvamusi. Need arvamused võivad küll erineda, aga neid ühendab **üksmeel** edusammude vajalikkuse suhtes. Väga suure panuse on andnud Euroopa Parlament¹² ja ka eurorühmas¹³ on toimunud olulisi arutelusid.

---

¹¹ Euroalasse mittekuuluvatest liikmesriikidest on Taani ja Bulgaaria sidunud oma vääringu euroga alates euro kasutuselevõtmisest 1999. aastal. Erinevalt Taanist ei osale Bulgaaria vahetuskursimehhanismis ERM2, aga leev on euroga seotud valuutakomitee süsteemi kaudu.

¹² Vt eelkõige Euroopa Parlamendi 16. veebruari 2017. aasta resolutsioonid i) euroala eelarvesuutlikkuse kohta (2015/2344(INI)), ii) võimalike muutuste ja kohanduste kohta Euroopa Liidu praeguses institutsioonilises ülesehituses (2014/2248(INI)) ja iii) Euroopa Liidu toimimise parandamise kohta Lissaboni lepingu võimalusi kasutades (2014/2249(INI)).

Käesolevas teatises esitatakse kokkuvõtlikult komisjoni tänaste algatuste põhjendused ja sisu. Selles tuletatakse ka meelde, kuidas käesolev pakett sobitub laiemasse **tegevuskavasse, mille eesmärk on süvendada majandus- ja rahaliitu 2025. aastaks**, ja nähakse ette järgmise 18 kuu tegevuse ajakava.

2. TÄNASED ALGATUSED

Nagu 2017. aasta kõnes olukorrast Euroopa Liidus ja sellele lisatud kavatsuste deklaratsioonis teatavaks tehti, kujutavad tänased algatused endast edasisi samme majandus- ja rahaliidu loomise lõpuleviimiseks.

Tänase paketi ülevaade

Täna esitab komisjon järgmised ettepanekud ja algatused:

- *ettepanek luua Euroopa Valuutafond, mis toetuks liidu õigusraamistikule;*
- *ettepanek lõimida stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu sisu liidu õigusraamistikku, võttes arvesse asjakohast paindlikkust, mis on stabiilsuse ja kasvu paktis juba ette nähtud ja mida komisjon on alates jaanuarist 2015 kasutanud;*
- *teatis uute liidu raamistikku kuuluvate stabiilse euroala eelarveliste toetusvahendite kohta;*
- *ajavahemikuks 2018–2020 ette nähtud (1) ühissätete määruse sihipärased muudatused, et kaasata ELi fondid riiklike reformide toetamisse, ja (2) ettepanek struktuurireformi tugiprogrammi tugevdamiseks;*
- *teatis Euroopa majandus- ja rahandusministri kohta.*

Ettepanek luua Euroopa Valuutafond

See ettepanek tugineb Euroopa stabiilsusmehhanismi juba väljakujunenud struktuurile ja **Euroopa Valuutafond** luuakse juba ELi õigusraamistikul põhinevana. See kuulutati välja juba viie juhi aruandes ja seda on nõudnud ka Euroopa Parlament, kes rõhutas vajadust anda Euroopa Valuutafondile piisav laenuandmis- ja laenuvõtmisvõimekus ja selgepiiriline mandaat¹⁴.

Euroopa stabiilsusmehhanism loodi oktoobris 2012 kriisi haripunktis. Toimunud sündmuste survele leiti valitsustevaheline lahendus. Siiski oli juba tookord selge, et sama oleks võimalik saavutada ka ELi asutamislepingute raames, nagu märgiti näiteks komisjoni dokumendis „Tiheda ja toimiva majandus- ja rahaliidu loomise tegevuskava“¹⁵.

¹³ Vt eelkõige eurorühma 6. novembri 2017. aasta arutelu teemal „Majandus- ja rahaliidu fiskaalvõimekus ja -eeskirjad“, eurorühma 9. oktoobri 2017. aasta arutelu teemal „Majandus- ja rahaliidu süvendamine: Euroopa stabiilsusmehhanismi roll“ ja eurorühma 10. juuli 2017. aasta arutelu teemal „Majandus- ja rahaliidu süvendamise järelemeetmed“.

¹⁴ Euroopa Parlamendi 16. veebruari 2017. aasta resolutsioon euroala eelarvesuutlikkuse kohta (2015/2344(INI)).

¹⁵ COM(2012) 777, „Tiheda ja toimiva majandus- ja rahaliidu loomise tegevuskava“, 28. november 2012.

Aastate jooksul on Euroopa stabiilsusmehhanism euroalal finantsstabiilsuse säilitamisele otsustavalt kaasa aidanud. Selleks on ta pakkunud täiendavat rahalist toetust raskustes olevatele euroala liikmesriikidele. Tema ümberkujundamine Euroopa Valuutafondiks tugevdab veelgi tema **rolli institutsioonina**. See aitab luua uut koostoimet ELi raamistikus, eelkõige läbipaistvuse, õigusliku kontrolli ja ELi finantsvahendite tõhususe näol, ning pakub seega liikmesriikidele paremat tuge. Samuti aitab see veelgi parandada koostööd komisjoniga ja suurendada vastutust Euroopa Parlamendi ees. Seejuures ei mõjutata seda, kuidas riikide valitsused on oma riiklike parlamentide ees vastutavad, ja säilitatakse senise Euroopa stabiilsusmehhanismi võetud kohustused.

Algatus esitatakse nõukogu määruse ettepanekuna, mis vajab ELi toimimise lepingu artikli 352 alusel Euroopa Parlamendi nõusolekut. Artikkel 352 võimaldab lõimida Euroopa stabiilsusmehhanismi liidu raamistikku, kuna see on vajalik **euroala finantsstabiilsuse**¹⁶ jaoks ja aluslepingutes ei ole ette nähtud ühtegi muud õiguslikku alust, mis võimaldaks ELil täpselt seda eesmärki saavutada¹⁷. Selle artikli lõikes 2 on sõnaselgelt sätestatud riikide parlamentide roll. Varem on artikliga 352 samaväärne artikkel olnud aluseks mitmele olulisele otsusele, mis on sillutanud teed majandus- ja rahaliidu loomisele. Näiteks tehti otsused Euroopa Valuutakoostöö Fondi, Euroopa rahaühiku ja esimeste maksebilansimehhanismide kohta Euroopa Majandusühenduse asutamislepingu artikli 235 alusel, mis oli artikli 352 eelkäija.

Ettepanekule on lisatud kavand, millest võiks saada **valitsustevaheline kokkulepe**, et euroala liikmesriigid saaksid omavahel kokku leppida rahaliste vahendite ülekandmises Euroopa stabiilsusmehhanismist Euroopa Valuutafondi. Samuti nähakse ettepanekuga ette, et fond on ESMi õigusjärglane ja asendab selle ning võtab üle selle õigusliku seisundi koos kõigi õiguste ja kohustustega.

Tänase ettepaneku kohaselt luuakse Euroopa Valuutafond **unikaalse juriidilise isikuna liidu õiguse alusel**. Sellest saab Euroopa stabiilsusmehhanismi mantlipärija, samas kui mehhanismi senised finants- ja institutsioonilised struktuurid jäävad sisuliselt samaks. See tähendab, et Euroopa Valuutafond annab raskustes olevatele liikmesriikidele jätkuvalt finantsstabiilsusabi, kogub raha, emiteerides kapitalituru instrumente, ja osaleb rahaturu tehingutes. Liikmeskond ei muutu ja endiselt on ka teistel liikmesriikidel võimalik selles osalema hakata, kui nad on euro kasutusele võtnud.

Arvestades, et Euroopa Valuutafondist saaks liidu organ, on Euroopa stabiilsusmehhanismi praeguses struktuuris vaja teha mõningaid sihtotstarbelisi kohandusi. Neid on selgitatud määruse seletuskirjas.

---

¹⁶ Vajadus sellise asutuse järele nagu Euroopa stabiilsusmehhanism, mis kaitseks euroala stabiilsust, põhineb faktilistel asjaoludel ning seda on kinnitatud ELi toimimise lepingu artikli 136 lõikes 3 ja Euroopa stabiilsusmehhanismi asutamislepingu teises põhjenduses, milles nimetatakse praegust ESMi „stabiilsusmehhanismiks, mis võetakse kasutusele, kui see on kogu euroala finantsstabiilsuse tagamiseks hädavajalik“.

¹⁷ Euroopa Kohus on juba kaalunud võimalust kasutada artiklit 352 selleks, et luua liidu asutus, mis vastutab rahalise toetuse andmise eest, et tagada euroala stabiilsus. Vt Pringle'i kohtuasi – 27. novembri 2012. aasta kohtuotsus, kohtuasi C-370/12, EU:C:2012:756, punkt 67. Nagu märgitud joonealuses märkuses nr 15, on komisjoni tegevuskavas mainitud ka artikli 352 võimalikku kasutamist.

Nende hulka kuulub Euroopa Valuutafondi poolt kaalutusõiguse alusel tehtud otsuste **kinnitamine nõukogu poolt**¹⁸.

Lisaks on tänase ettepanekuga lisatud mitmeid uusi funktsioone.

Esiteks võib Euroopa Valuutafond olla **ühtse kriisilahendusfondi ühine kaitsemeede**. See on pangandusliidu teise samba ehk ühtse kriisilahenduskorra oluline element¹⁹.

Kui ühtne kriisilahenduskord 2013. aastal vastu võeti, leppisid liikmesriigid ühtlasi kokku **ühtse kriisilahendusfondi kaitsemeetme** loomises. Meede oli mõeldud kasutamiseks viimase abinõuna, mida kasutatakse üksnes juhul, kui ühtse kriisilahendusfondi kohe kättesaadavad vahendid osutuvad kapitali või likviidsuse seisukohast ebapiisavaks. Samuti leppisid liikmesriigid kokku, et see peaks keskpikas perspektiivis olema eelarveliselt neutraalne, st et kaitsemeetme kasutamine saaks iga kord euroala pangandussektori poolt hüvitatud.

Uued ELi pangandusjärelvalve ja kriisilahenduse eeskirjad, mis töötati välja pärast kriisi, on pankade maksejõuetuse tõenäosust ja võimalikku mõju oluliselt vähendanud. Siiski on endiselt vaja ühist eelarvepõhist kaitsemeedet, et suurendada ühtse kriisilahendusfondi finantssuutlikkust. Selline kaitsemeede sisendaks usaldust pangandussüsteemi vastu, toetades Ühtse Kriisilahendusnõukogu võetud meetmete usaldusväärust. See omakorda vähendaks sellise olukorra tõenäosust, kus kaitsemeedet oleks tegelikult vaja kasutada.

Praegu valitseb laialdane üksmeel selles, et Euroopa stabiilsusmehhanism – tulevane Euroopa Valuutafond – on parim võimalus luua selline kaitsemeede krediidiliini vormis või ühtsesse kriisilahendusfondi antavate tagatistena. See kajastub ka tänases ettepanekus, milles sätestatakse ühtlasi sobivad otsustusprotsessid, tagamaks, et kaitsemeedet saaks vajaduse korral kiiresti rakendada. Samuti on välja pakutud erikord, et arvestada euroalasse mittekuuluvate, ent pangandusliiduga ühinenud liikmesriikide huve.

Teiseks on ettepanekus **juhtimise** asjus ette nähtud võimalus kiirendada teatavates pakilistes olukordades otsuste tegemist. Ettepanek on säilitada kõigi olulisemate finantsmõjuga otsuste (nt kapitali sissenõudmist) puhul ühehääline otsustamine. Ent stabiilsustoetust käsitlevate otsuste, väljamaksete ja kaitsemeetme kasutuselevõtu puhul oleks ettepaneku kohaselt vaja suurendatud kvalifitseeritud häälteenamust, mille puhul on nõutav 85 % häälest.

Kolmandaks on ettepanekus **finantsabi programmide juhtimise** valdkonnas ette nähtud EMFi vahetum osalus kõrvuti Euroopa Komisjoniga.

---

¹⁸ See tagab vastavuse nn Meroni doktriiniga. Meroni doktriin, mis tulenes kohtuasjadest H-9/56 ja H-10/56 (Meroni *vs.* ülemamet [1957/1958] EKL 133), käsitleb seda, mil määral ELi institutsioonid võivad delegeerida oma ülesandeid reguleerivatele ametitele. Tänapäevase ettepaneku taustal tuleb meeles pidada, et Euroopa Valuutafondi juhatajate nõukogu ja direktorite nõukogu poolt kaalutusõiguse alusel tehtud otsuste kinnitamine nõukogus muutub lihtsamaks tänu asjaolule, et juhatajate nõukogu koosseis on sama mis eurorühmal.

¹⁹ Määrus (EL) nr 806/2014. Ühtne Kriisilahendusnõukogu on euroala suurte ja süsteemsete pankade kriisilahendusamet, mis on tegutsenud alates jaanuarist 2016. Ühtset kriisilahendusfondi rahastatakse euroala pangandussektori osamaksudest. Seda võib kasutada ka selleks, et rahastada kriisilahenduskulusid, tingimusel, et kõik reguleeriva raamistiku tingimused on täidetud, sealhulgas asjaomase panga kogukohustiste ja nõudeõiguste teisendamiseks 8 % ulatuses.

Neljandaks on ettepanekus mainitud Euroopa Valuutafondi võimalust arendada välja **uusi rahastamisvahendeid**. Aja jooksul võivad sellised rahastud teisi ELi rahastamisvahendeid ja programme täiendada või toetada. Selline koostoime võib osutada eriti kasulikuks, kui Euroopa Valuutafondil tuleb tulevikus toetada võimalikku stabiliseerimisfunktsiooni.

Nende muutuste tulemusena saab Euroopa Valuutafondist liidu raamistikus töökindel kriisiohjamisorgan, mis tegutseb **täielikus koostoimes teiste ELi institutsioonidega**. Nõukogu ja komisjon säilitavad oma pädevuse ja vastutuse majandus- ja eelarvejärelevalve ning poliitika koordineerimise alal, nagu on sätestatud ELi aluslepingutes.

Ka **praktilist koostööd** saab tihendada, et liikmesriike paremini teenindada, koos turuosalistega tegutseda ja tegevuse dubleerimist vältida. Lisaks võiks kaaluda tihedamat koostööd edusammude tegemiseks majandus- ja rahaliidu tugevdamisel.

Ettepanek lõimida stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu sisu liidu õigusraamistikku, võttes arvesse asjakohast paindlikkust, mis on stabiilsuse ja kasvu pakti juba ette nähtud ja mida komisjon on alates jaanuarist 2015 kasutanud

Majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise leping on valitsustevaheline leping, millele on alla kirjutanud 25 ELi liikmesriiki²⁰. See täiendab ELi eelarveraamistikku, sealhulgas stabiilsuse ja kasvu pakti.

Tänase ettepanekuga rakendatakse artikkel 16, milles kõik osalised võtavad endale õigusliku kohustuse astuda samme, et inkorporeerida selle lepingu sisu liidu õigusesse viie aasta jooksul pärast selle jõustumist, seega 1. jaanuariks 2018²¹. Tuleb mees pidada, et sellal, kui lepingu üle peeti läbirääkimisi, nõudsid eelkõige Euroopa Parlament ja komisjon, et see tuleb kindlaksmääratud aja jooksul inkorporeerida ELi õigusesse, ning liikmesriigid nõustusid sellega artiklis 16.

Nagu Euroopa stabiilsusmehhanismi, nii tuleb ka 2012. aastal sündinud otsust sõlmida majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise leping valitsustevahelise lepinguna näha tollal valitsenud asjaolude kontekstis. Siiski näitavad nii lepingu artikli 16 alusel võetud kohustused kui ka asjaolu, et sellele järgnenud õigusaktidega (nn teise majanduse juhtimise paketiga) on paljud selle elemendid juba inkorporeeritud ELi õigusesse, seda, et juba algusest peale oli olemas kavatsus leida üleliiduline lahendus. Stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu sisu toomist ELi õiguse alla on korduvalt nõudnud ka Euroopa Parlament²², väites, et selleks, et olla tõeliselt legitiimne ja demokraatlik, tuleb tõelise majandus- ja rahaliidu juhtimine asetada liidu institutsioonilise raamistikku.

---

²⁰ Austria, Belgia, Bulgaaria, Küpros, Saksamaa, Taani, Eesti, Hispaania, Prantsusmaa, Kreeka, Ungari, Itaalia, Iirimaa, Leedu, Luksemburg, Läti, Malta, Madalmaad, Portugal, Poola, Rumeenia, Rootsi, Soome, Sloveenia ja Slovakkia.

²¹ Majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu artiklis 16 on sätestatud: „*Hiljemalt viie aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist võetakse lepingu rakendamisel saadud kogemuste hindamise alusel vajalikud meetmed kooskõlas Euroopa Liidu lepingu ja Euroopa Liidu toimimise lepinguga, et inkorporeerida käesoleva lepingu sisu Euroopa Liidu õigusraamistikku.*“

²² Euroopa Parlamendi 12. detsembri 2013. aasta resolutsioon mitmetasandilise valitsemise esmasest õigusest ja riigiõigusest tulenevate probleemide kohta Euroopa Liidus (P7_TA(2013)0598) ja 24. juuni 2015. aasta resolutsioon „Majanduse juhtimise raamistiku hindamine: ülevaade ja probleemid“ (P8_TA(2015)0238).

Tänane algatus esitatakse nõukogu direktiivi ettepanekuna, mille puhul on ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 14 teise lõigu alusel nõutav konsulteerimine Euroopa Parlamendiga. See on ainus aluslepingus olemasolev õiguslik alus. Menetluse käigus võtab komisjon nõuetekohaselt arvesse Euroopa Parlamendi seisukohti. Ettepanekut kohaldatakse kõigi euroala liikmesriikide suhtes ja see sisaldab euroalavälistele liikmesriikidele suunatud sätteid, mida nad võivad vabatahtlikult järgida.

Kavandatud direktiiviga võetakse üle stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu artikli 3 (mis moodustab nn **fiskaalkokkuleppe** osa) mõte. Selles artiklis nõutakse, et tuleb rakendada eelarve struktuurse tasakaalu reeglit ning et märkimisväärse kõrvalekalde puhuks on ette nähtud korrigeerimismehhanism. Nagu komisjon varem käesoleval aastal teatas²³, on selle artikli alusel kehtestatud sätted juba riiklikesse õigusaktidesse üle võetud.

Fiskaalkokkuleppe loomimine liidu õigusesse **lihtsustab õigusraamistikku** ja võimaldab osana üldisest ELi majanduse juhtimise raamistikust **katkematut ja paremat järelevalvet**. Eelkõige täiendab ja tugevdab see olemasolevaid eelarveraamistikke, millega püütakse lähendada avaliku sektori võlg mõistlikule tasemele. Samas võetakse ettepanekus arvesse asjakohast paindlikkust, mis on stabiilsuse ja kasvu paktis juba ette nähtud ja mida komisjon on alates jaanuarist 2015 kasutanud²⁴. Seepärast on need sätted täielikus kooskõlas seniste esmastes ja teisestes õigusaktides sätestatud eeskirjadega.

Ettepanekus rõhutatakse ka igal aastal Euroopa Parlamendi poolt korraldatavate parlamentidevaheliste kohtumiste väärtust ja säilitatakse selliste kohtumiste tava; samuti rõhutatakse stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingus loetletud lepinguosaliste vahel kehtestatud hääletamiskorra väärtust.

Teatis uute liidu raamistikku kuuluvate stabiilse euroala eelarveliste toetusvahendite kohta

Oma kõnes Euroopa Liidu olukorra kohta rõhutas president Juncker, et puudub vajadus paralleelstruktuuride järele: „*Meil pole vaja ka eraldi euroala eelarvet, vaid üksnes tugevat euroala jaoks ettenähtud eelarverida ELi eelarve raames.*“ **Aruteludokumentides majandus- ja rahaliidu süvendamise kohta ning ELi rahanduse tuleviku kohta** on kirjeldatud ühiseid väljakutseid, mis seisavad üldiselt kogu ELi avaliku rahanduse nüüdisajastamise ees, ja euroala erilisi vajadusi. Täna esitatakse nägemus sellest, kuidas teatavaid eelarvefunktsioone, mis on vajalikud euroala ja ELi kui terviku jaoks, saab edasi arendada ELi tänase ja homse avaliku rahanduse raamistikus.

Teatises juhitakse tähelepanu sellele, mida on võimalik saavutada kehtiva ELi mitmeaastase finantsraamistiku piires, ning esitatakse ideid ja võimalusi, millest osad sillutavad teed **2020. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku kohta esitatavatele ettepanekutele**.

Teatises käsitletakse nelja konkreetset funktsiooni, mis on olulised majandus- ja rahaliidu süvendamiseks. Selles pakutakse neist igaühe jaoks välja konkreetsed edasised sammud:

²³ COM(2017) 1201 final, 22. veebruar 2017.

²⁴ COM(2015) 12, 13. jaanuar 2015.

- **struktuurireformide toetamine:** 1) reformitoetusvahend, millega toetatakse liikmesriikidega kokkulepitud reformimiskohustuste pakette, ja 2) tehniline tugi liikmesriigi taotluse alusel;
- **spetsiaalne lähenemisrahastu euroalaga ühinevatele liikmesriikidele;**
- **pangandusliidu kaitsemehhanism** Euroopa stabiilsusmehhanismi / Euroopa Valuutafondi kaudu, nagu on selgitatud eespool;
- **stabiliseerimisfunktsioon**, milles on ühendatud mitmesugused ELi ja euroala tasandi fondid ja rahastamisvahendid ning mida kasutatakse suurte asümmeetriliste šokkide korral.

Komisjon kavatses ajavahemikuks 2018–2020 teatavaid nendest ideedest edasi arendada ja tegelikkuses katsetada, et toetada struktuurireforme ja suutlikkuse suurendamist. Selleks esitatakse koos käesoleva paketiga järgmised algatused.

- **Ettepanek muuta ühissätete määrust**, nagu on selgitatud allpool, et avardada võimalusi kasutada praeguste Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tulemusreservi.
- **Ettepanek tugevdada struktuurireformi tugiprogrammi**, nagu on selgitatud allpool, et suurendada kõigile liikmesriikidele pakutavat tehnilist tuge ning luua sihtotstarbeline töövoog, mille abil toetatakse euroalasse mittekuuluvaid liikmesriike nende lähenemisprotsessis.

Muud siin nimetatud ettepanekud tehakse 2020. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku kontekstis, mille kohta esitatakse üksikasjalikud ettepanekud **2018. aasta mais**. Komisjon võtab täielikult arvesse tagasisidet, mis on selleks ajaks laekunud.

Ühissätete määruse sihtotstarbelised muudatused

Selleks et valmistuda eespool nimetatud uue reformitoetusvahendi kasutuselevõtuks, teeb komisjon ettepaneku katsetada uut eelarvetoetuse vahendit ajavahemikul 2018–2020 katsetapi raames. Ettepanek esitatakse ühissätete määruse sihipäraste muudatuste vormis²⁵. Sellega püütakse pakkuda täiendavat paindlikkust selles, kuidas liikmesriigid kasutavad **Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tulemusreservi**. Iga liikmesriik peab ise otsustama, kas ta kavatses eraldada osa oma tulemusreservist selle uue kava jaoks.

Selle vahendi eesmärk on toetada riiklike reformide rakendamist, samas kui toetatavad reformid määratakse kindlaks majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta kaudu ja need kantakse riiklikesse reformiprogrammidesse, mille liikmesriigid peavad esitama. Kui liikmesriigi reformikohustustes on kokkuleppele jõutud ning selgelt piiritletud eesmärgid ja vahe-eesmärgid kindlaks määratud, jälgib ja hindab komisjon nende rakendamist, enne kui toetus välja makstakse.

Ettepanekuga ei muudeta Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest praeguse mitmeaastase finantsraamistiku kestel tehtavate kulutuste üldtaset. Algatusest saadud õppetunnid on aluseks 2020. aasta järgseks ajaks esitatavatele ettepanekutele.

Ettepanek tugevdada struktuurireformi tugiprogrammi

²⁵ Määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469).

Viie juhi aruande alusel lõi komisjon 2015. aasta lõpus **struktuurireformi tugiteenistuse**. Selle teenistuse eesmärk on anda liikmesriikidele tehnilist tuge, et abistada neid konkreetsete reformide väljatöötamisel ja rakendamisel või suurendada nende üldist reformimisvõimekust. Programm on osutunud eriti edukaks, aidates liikmesriikidel töötada välja reforme avaliku halduse ja ärikeskkonna ajakohastamiseks. Nüüd on saanud selgeks, et nõudlus seda liiki tehnilise abi järele ületab kaugelt **struktuurireformi tugiprogrammi**²⁶ kaudu esialgu pakutud rahastamist.

Samal ajal on selgelt vaja ette mõelda ja toetada euroalasse mittekuuluvaid liikmesriike euroalaga ühinemiseks valmistumisel, kui nad seda soovivad, nagu märkis president Juncker oma kõnes olukorrast Euroopa Liidus. Üks kriisist saadud kogemustest on, et tulemuslik lähenemine ja kindlate majandusstruktuuride loomine on ülioluline, et tagada liidu edukus ning eelkõige ühisraha ladus toimimine.

Sihtotstarbeline tehniline tugi euroalasse mittekuuluvatele liikmesriikidele võib aidata kaasa tegelikule lähenemisprotsessile. See kehtib eelkõige sellistes valdkondades nagu avaliku sektori finantsjuhtimine, avalik haldus, finantssektor ning töö- ja tooteturg.

Seetõttu esitab komisjon täna **struktuurireformi tugiprogrammi määruse muudatuse**²⁷. Selle eesmärk on kahekordistada 2020. aastaks tehnilise abi tegevuse jaoks saadaolevat rahastamist, nii et aastateks 2017–2020 ulatuks see summa 300 miljoni euron. 2020. aasta järgse perioodi kohta esitatavate ettepanekute puhul lähtutakse saadud kogemustest.

Teatis Euroopa majandus- ja rahandusministri ametikoha loomise kohta

President Juncker toetas oma kõnes olukorrast Euroopa Liidus **Euroopa majandus- ja rahandusministri** ametikoha loomise mõtet. Järgides põhimõtet, et otstarve tingib vormi, on minister ELi majanduse juhtimise sidususe, tõhususe, läbipaistvuse ja demokraatliku vastutuse suurendamisel määrava tähtsusega. Selles kontekstis on oluline märkida, et kehtivate aluslepingute²⁸ põhjal on juba võimalik ühendada vastutava voliniku (näiteks komisjoni asepresidendi) ülesanded eurorühma esimehe ülesannetega.

Majandus- ja rahaliidu praegune arhitektuur on oma olemuselt keerukas. Pädevused, funktsioonid ja vahendid jagunevad eri asutuste vahel, mis töötavad erinevates ja vahel kattuvates õigusraamistikes. See ei ole ELi kodanike ja poliitikakujundajate jaoks optimaalne, kuna see takistab ELi ning eelkõige euroala ühiste majandushuvide väljendamist ja nende eest seismist. See vajadus on muutunud aastate vältel üha tuntavamaks, sest eurost on saanud juhtiv rahvusvaheline valuuta ning majandus- ja rahaliidu mitu mõõdet on tugevnenud. See on ka üks põhjusi, miks komisjon on tugevdanud asutusesisest koordineerimisvõimekust, andes oma asepresidentidele uue horisontaalse ülesande koordineerida mitut majandus-, finants- ja sotsiaalpoliitika portfelli.

²⁶ Struktuurireformi tugiprogramm loodi 2017. aasta mais, et toetada rahaliselt struktuurireformi tugiteenistuse tegevust.

²⁷ Määrus (EL) nr 2017/825, millega luuakse struktuurireformi tugiprogramm ajavahemikuks 2017–2020 ning muudetakse määrusi (EL) nr 1303/2013 ja (EL) nr 1305/2013 (ELT L 129, 19.5.2017, lk 1).

²⁸ Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud eurorühma käsitleva protokoll nr 14 artiklis 2 on sätestatud eurorühma esimehe valimise eeskirjad. Selle ametikoha ja komisjoni liikme ülesanded ei ole omavahel sugugi kokkusobimatud.

Tänases teatises vaadatakse tulevikku ja määratakse kindlaks, kuidas Euroopa minister saaks ühendada teatavaid seniseid funktsioone, et tegutseda ELi ja euroala majanduse üldistes huvides, tugevdada poliitika koordineerimist ja tagada täiustatud poliitikameetmete kombinatsioon kõikidel tasanditel. Euroopa minister jälgiks ka ELi ja euroala eelarveliste toetusvahendite kasutamist ja püüaks saavutada nende võimalikult suure mõju ühiste prioriteetide toetamisel.

Teatises esitatakse ka potentsiaalne institutsionaalne raamistik, milles minister hakkab tegutsema. Minister tugevdaks majanduspoliitika kujundamise Euroopa mõõdet ja tagaks ELi tasandil suurema parlamentaarse kontrolli, ilma et see seaks küsimärgi alla riikide pädevusi. Ühendades olemasolevad funktsioonid ja ELi tasandil olemasoleva asjatundlikkuse, aitaks minister saavutada tõhusama juhtimisraamistiku, mis omakorda täiendaks ja hõlbustaks riikide pädevuste kasutamist, sealhulgas nende omavahelistes suhetes ELi tasandil.

Sellise ametikoha saaks luua etapiviisiliselt. Ministri kui komisjoni asepresidendi rolli saaks kindlaks määrata osana **2019. aasta novembris toimuvast komisjoni järgmise koosseisu ametisse nimetamisest**. Selleks et temast saaks eurorühma esimees, võiks eurorühm leppida mitteametlikult kokku, et ta valib ministri oma esimeheks **kaheks järjestikuseks ametiajaks**, leppides seeläbi kokku tema ametiaja vastavusse viimises komisjoni ametiajaga.

3. TEGEVUSKAVA MAJANDUS- JA RAHALIIDU SÜVENDAMISEKS

Selleks et liikuda üldistelt põhimõtelt praktikas rakendamisele, on vaja kindlat eesmärki ja määrata kindlaks selle saavutamiseks sobilikud etapid. Pärast viie juhi aruannet määrati aruteludokumendis majandus- ja rahaliidu tuleviku kohta kindlaks siiani asjakohane tegevuskava, et luua 2025. aastaks täielikult toimiv majandus- ja rahaliit.

Tänane pakett on osa laiemast tegevuskavast. Sellega täiendatakse juba võetud ja tulevikus võetavaid meetmeid. Kokkuvõttes on vaja teha edusamme neljas üksteist täiendavas valdkonnas: **1) rahandusliit, 2) fiskaalliit, 3) majandusliit ning 4) demokraatlik vastutus ja tugevam juhtimine.**

Selleks et teha esimesed sammud, on oluline teada eesmärki ja selle saavutamise viisi. Teatises määratakse edasise töö struktureerimiseks kindlaks algatused, mida ELi kaasseadusandja hakkab järgmise 18 kuu jooksul arutama ja milles ta peab kokku leppima. See tegevuskava esitatakse ka lisas ja selle põhielemendid on märgitud allpool. Selles on märgitud ka võimalik tegevuskava aastani 2025.

Rahandusliit

Pangandusliidu ja kapitaliturgude liidu loomine on märkimisväärselt vähendanud ELi finantssektoris allesolevaid riske, muutnud selle põhialuseid ning panustanud selle kindlusesse ja vastupanuvõimesse. Samas tuleb see töö kiiresti lõpule viia.

Komisjoni teatis pangandusliidu väljakujundamise kohta, mis avaldati 2017. aasta oktoobris,²⁹ sisaldab praktilist tegevuskava veel lahendamata küsimustes kiireks kokkuleppimiseks. See konkreetne tegevuskava on esitatud ka lisas. See hõlmab eelkõige **riski vähendamise** tegevuskava lõpuleviimist, et veelgi tugevdada ELi pankade vastupanuvõimet. Euroopa Parlamendis ja nõukogus praegu läbirääkimisel olevas mitmes algatuses, eelkõige komisjoni 2016. aasta novembri panganduspaketis³⁰ ja äriühingu maksejõuetust ja ümberstruktureerimist käsitlevas ettepanekus, tuleb **leppida kokku 2018. aastal**. Kindlaid edusamme on vaja teha nii liikmesriikides kui ka Euroopa tasandil pangandussektori teatavates osades jätkuvalt problemaatiliste **viivislaenudega**.³¹ Samas peaksid kaasseadusandjad leppima **2018. aasta lõpuks kokku Euroopa hoiuste tagamise skeemi** ettepanekus³². **Ühtse kriisilahendusfondi ühise kaitsemeetme** ettepanekus tuleks saavutada poliitiline kokkulepe **2018. aasta keskpaigaks**, et see **2019. aastaks** kiiresti kasutusvalmis saaks.

Samal ajal peaksid kõik osalejad – ELi institutsioonid, liikmesriigid, järelevalveasutused ja turuosalised kõikjal Euroopas – suurendama oma jõupingutusi, et muuta **kapitaliturgude liit** tegelikkuseks. Siis saavad sügavad ja hästi integreeritud kapitaliturud täita oma osa šokkide mõju leevendajatena ning erasektori riski jagamise tõhusate vahenditena, parandades samal ajal eelkõige idufirmade ja äriühingute rahastamisvõimalusi.

Komisjon toetab praegust tööd, mida Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu teeb **Euroopa riigivõlakirjadega tagatud väärtpaberitega** ning esitab **2018. aasta kevadel** nende väärtpaberite kasutamist võimaldava raamistiku.

Fiskaalliit

Komisjon jätkab majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta raames tööd selle nimel, et riiklikul tasandil võetaks kasutusele **vastutustundlik eelarvepoliitika**, toetades usaldusväärsete eelarveraamistike loomist ja pöörates piisavalt tähelepanu võlatasemetele.

Poliitilistes suunistes võetakse jätkuvalt arvesse seda, mis on majandustsükli konkreetsetes osas majanduslikust ja eelarve seisukohast mõistlik nii asjaomaste riikide kui ka euroala kui terviku jaoks. Ka edaspidi kohaldab komisjon stabiilsuse ja kasvu pakti norme, kasutades selles ette nähtud paindlikkust, et toetada reforme ja investeringuid. Ta paneb jätkuvalt rõhku **euroala kui terviku prioriteetidele**, eelkõige võttes arvesse üldist eelarvepoliitilist hoiakut kooskõlas iga-aastase soovitusena euroala majanduspoliitika kohta³³.

Lisaks neile eespool selgitatud aspektidele annab **2020. aasta järgne mitmeaastane finantsraamistik** olulise võimaluse ajakohasta liidu avaliku sektori rahandust ja leida sünergiad, et toetada riiklike reformi- ja investeerimistegevusi ning leevendada suuri asümmeetrilisi šokke. Komisjon kavatseb

²⁹ COM(2017) 592 final, 11. oktoober 2017.

³⁰ Komisjoni 23. novembri 2016. aasta ettepanekud, millega muudetakse järgmisi õigusakte: määrus (EL) nr 575/2013, direktiiv 2013/36/EL, direktiiv 2014/59/EL ja nõukogu 19. detsembri 2014. aasta rakendusmäärus (EL) 2015/81.

³¹ Vt näiteks nõukogu (majandus- ja rahandusküsimused) järeldused viivislaenude kohta pangandussektoris (dokument 9854/17).

³² COM(2015) 586 final, 24. november 2015.

³³ Vt näiteks COM(2016) 726 final, 16. november 2016, ja COM(2017) 770 final, 22. november 2017.

2020. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku ettepaneku osana esitada **2018. aasta mais ettepaneku luua stabiliseerimisfunktsioon**, mis töötatakse aja jooksul täielikult välja.

Kuna on vaja võtta arvesse majandustingimuste mitmekesisust, mis ilmnes eriti suurel määral kriisiaastatel, on ELi tasandil kehtestatud aja jooksul põhjalikumaid, aga ka keerukamaid eelarveeeskirju. See võib vahel piirata reformide riiklikku isevastutust ja tõhusat rakendamist. Tugevam majanduslik, fiskaalne ja rahaline integratsioon koosmõjus turudistsipliiniga peaks sillutama pikemas perspektiivis teed **ELi eelarve-eeskirjade läbivaatamise** suunas, et neid 2025. aastaks märkimisväärselt lihtsustada.

Majandusliit

Lähenedamine ja integratsioon on majandusliidu tuumikmõisted. Selleks et saavutada jätkusuutlik heaolu, peavad liikmesriigid ka edaspidi keskenduma reformidele, mida on vaja, et ajakohastada oma majandust, suurendada võimalikele šokkidele vastupanu võimet ja parandada kasvuväljavaateid. Prioriteetseid reforme käsitletakse ja kontrollitakse igal aastal **majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta** kontekstis.

Edaspidi tuleks liidu raamistikus jätkuvalt **toetada tegeliku lähenemise nimel tehtavaid reforme** kõikjal ELis, nii euroalal kui ka euroalaga ühineda soovivates riikides. Nagu on selgitatud eespool, alustab komisjon katselistest meetmetest ajavahemikuks 2018–2020 ja esitab **2018. aasta mais** sihtotstarbelised ettepanekud kokkulepitud reformide toetamiseks, **võttes arvesse 2020. aasta järgset mitmeaastast finantsraamistikku**. Selles tuleks kokku leppida enne järgmisi Euroopa Parlamendi valimisi.

Lisaks sellele peavad Euroopa Parlament ja nõukogu võtma 2018. aastal vastu ettepaneku **suurendada struktuurireformi tugiprogrammi kahe järgmise aasta eelarvet**. Lisaks muudele ülesannetele luuakse sihtotstarbeline töövoog, et anda kohandatud abi riikidele, kes soovivad euro kindlaks määratud aja jooksul kasutusele võtta. 2020. aasta järgset perioodi arvesse võttes kavatseb komisjon teha ettepaneku **struktuurireformi tugiprogrammi jätkamise** kohta. See hõlmab ka **spetsiaalset lähenemisrahastut** euroalasse mittekuuluvatele liikmesriikidele.

Lähenedamise jaoks on oluline veelgi tugevdada **riikide majanduspoliitika koordineerimist**. Poliitika koordineerimise iga-aastane protsess jääb jätkuvalt seotuks **mitmeaastase lähenemisviisiga**, mida kasutatakse riigivalitsuste algatatud reformide puhul. Selle käigus on oluline säilitada kõigi tegevuste tugev sotsiaalne mõõde. Göteborgis 17. novembril 2017 välja kuulutatud **Euroopa sotsiaalõiguste samba** põhimõtted ja õigused peavad näitama suunda uuenenud lähenemisprotsessile, mille eesmärk on ühtlustada töö- ja elamistingimusi paremuse poole³⁴. Lisaks sellele tuleks järgmise 18 kuu jooksul nõukogus ja eurorühmas sihikindlamalt tegutseda selle nimel, et koostada **poliitika võrdlusnäitajad** ja määrata kindlaks **lähenedamise standardid**.

Demokraatlik vastutus ja tugevam juhtimine

---

³⁴ Lisaks samba vastuvõtmisele loodi sotsiaalvaldkonna tulemustabel, mis kaastakse 2018. aasta Euroopa poolaastasse ja mida kasutatakse tööhõive ja sotsiaalküsimuste valdkonnas saavutatud tulemuste võrdlusraamistikuna.

Nagu on selgitatud eespool, on **euroopa stabiilsusmehhanismi ning majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu lisamine 2019. aasta keskpaigaks liidu raamistikku** kasulikud sammud, mille abil saab suurendada institutsioonide tõhusust, läbipaistvust ja vastutust.

Euroopa Parlamendile ja riikide parlamentidele tuleks anda piisavad järelevalvevolitused. Komisjon on pidanud **Euroopa Parlamendiga** viimastel aastatel tulemuslikku ja korrapärast **dialoogi** ELi ja euroala majanduspoliitika küsimustes. Võttes arvesse tänaseid ettepanekuid, võiksid need kaks institutsiooni kõnealused tavad **2018. aasta lõpuks** ametlikult kasutusele võtta.

Lisaks sellele võiks kaaluda **Euroopa majandus- ja rahandusministri** ametikoha loomist osana komisjoni järgmise koosseisu ametisse nimetamisest **2019. aasta novembris** ning eurorühm valiks ministri kaheks järjestikuseks ametiajaks oma esimeheks. Samal ajal peaks majandus- ja rahaliidu tihedamat sisekoostööd kajastama **euroala ühtsem välisesindatus**, nagu komisjon pakkus välja 2015. aastal.³⁵

4. KOKKUVÕTE

Täna esitatud pakett sisaldab täiendavaid olulisi samme Euroopa majandus- ja rahaliidu süvendamiseks, mis on oluline etapp teel **ühtsema, tugevama ja demokraatlikuma liidu** poole. Lähtudes juhtide tegevuskavast, oodatakse lähikuudel konkreetseid otsuseid. Komisjoni arvates tuleks kokku leppida tegevuskavas, mis peaks järgmiseks 18 kuuks sisaldama järgmisi samme:

2018. aasta keskpaigaks:

- võtta vastu **õigusaktid**, mis on vajalikud **pangandusliidu loomiseks**, sealhulgas 2016. aasta novembris esitatud **riskide maandamise pakett**, et suurendada ELi pankade vastupanuvõimet; samal ajal tuleb jätkata tööd kapitaliturgude liitu käsitlevate ettepanekutega;
- jõuda kokkuleppele **ühtse kriisilahendusfondi ühises kaitsemeetmes**, et võtta see 2019. aasta lõpuks kiiresti kasutusele;
- võtta vastu muudatusettepanek, et kahekordistada 2020. aastaks **struktuurireformi tugiprogrammi** tegevust;
- võtta vastu **ühisätete määruse** sihipärased muudatused, et paigutada vahendeid ümber riiklike reformide toetamiseks;

2018. aasta lõpuks:

- võtta vastu ettepanek **Euroopa hoiuste tagamise skeemi** kohta;
- anda ametlik vorm **Euroopa Parlamendi ja komisjoni vahel dialoogi pidamise tavadele**;

2019. aasta keskpaigaks:

---

³⁵ COM(2015) 603 final, 21. oktoober 2015.

- võtta vastu ettepanekud, mille tulemusena 1) **luuakse Euroopa Valuutafond**, 2) **inkorporeeritakse majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise leping liidu õigusesse** ning 3) **tagatakse euroala ühtne esindatus ja euroala esindatus Rahvusvahelises Valuutafondis**;
- jõuda ühisele seisukohale selles, milline on **Euroopa majandus- ja rahandusministri** roll järgmises komisjoni koosseisus, kui eurorühm valib ministri oma esimeheks kaheks järjestikuseks ametiajaks;
- viia lõpule arutelud praegu menetluses olevate ettepanekute kohta, mille eesmärk on **parandada euroala toimimist**, ning võtta **järgmise mitmeaastase finantsraamistiku** kontekstis vastu 1) **ettepanekud struktuurireformi toetamise**, 2) **euroalasse mittekuuluvate liikmesriikide spetsiaalse lähenemisrahastu** ning 3) **stabiliseerimisfunktsiooni kohta**;
- anda lõplik vorm kõigile **kapitaliturgude liiduga** seotud pooleliolevatele seadusandlikele algatustele, sealhulgas eelkõige Euroopa järelevalveasutuste läbivaatamise ning kõik Euroopa turu infrastruktuuri määruse ja üleeuroopalise pensionitoote muudatustele.

Kõiki neid ülesandeid täites on oluline pidada täpselt silmas eesmärki ajavahemikuks 2019–2024, et **süvendada 2025. aastaks Euroopa majandus- ja rahaliitu**. 1. lisa esitatud tegevuskavas esitatakse peamised meetmed, mida on veel vaja pärast 2019. aastat, lähtudes majandus- ja rahaliidu süvendamist käsitlevast aruteludokumentidest. Need meetmed peaksid olema osa 2018. aasta keskpaigaks kokku lepitud ühiseisukohast.

1. lisa. Tegevuskava Euroopa majandus- ja rahaliidu süvendamiseks

2018	
RAHANDUSLIIT	MAJANDUS- JA FISKAALLIIT
PANGANDUSLIIT JA KAPITALITURGUDE-LIIT ✓ Võetakse vastu kõik ülejäänud ettepanekud pangandusliidu kohta, sealhulgas riskivähenduse, Euroopa hoiuste tagamise skeemi ja ühtse kriisilahendusfondi ühisemeetme ettepanekud ✓ Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu töö põhjal teeb komisjon ettepaneku Euroopa riigivõlakirjadega tagatud väärtpaperite arendamist võimaldava raamistiku kohta euroala jaoks	ELI-MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK ✓ Võetakse vastu ettepanek tugevdada struktuurireformi tugiprogrammi ✓ Võetakse vastu ühissätete määruse sihipärased muudatused ✓ Komisjoni ettepanekud 2020. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku kohta
DEMOKRAATLIK VASTUTUS JA TULEMUSLIK JUHTIMINE	
EUROOPA VALUUTAFOND → ✓ Seadusandliku ettepaneku arutelu →	FISKAALKOKKULEPPE-INKORPOREERIMINE ELI-ÕIGUSSES ✓ Seadusandliku ettepaneku arutelu
EUROOPA MAJANDUS- JA RAHANDUSMINISTER → ✓ Arutelu poliitilisel tasandil →	INSTITUTSIOONIDE VAHELINE DIALOOG ✓ Euroopa Parlamendi ja komisjoni vahelistele tavadele antakse ametlik vorm
EUROALA VÄLISESINDATUS → ✓ Seadusandliku ettepaneku arutelu	
2019. aasta keskpaigaks	
RAHANDUSLIIT	MAJANDUS- JA FISKAALLIIT
PANGANDUSLIIT JA KAPITALITURGUDE-LIIT ✓ Ühtse kriisilahendusfondi ühine kaitsemeede toimiv täielikult ✓ Rakendatakse Euroopa hoiuste tagamise skeemi ✓ Viiaks lõpule kõik kapitaliturgu liiduga seotud pooleliolevad seadusandlikud algatused	ELI-MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK ✓ Võetakse vastu 2020. aasta järgsed struktuurireformi toetamise ettepanekud ✓ Võetakse vastu 2020. aasta järgne ettepanek euroalasse mittekuuluvate liikmesriikide sihtotsarbelise lähenemisrahastu kohta ✓ Võetakse vastu 2020. aasta järgne ettepanek stabiilsesimeerimis funktsiooni kohta
DEMOKRAATLIK VASTUTUS JA TULEMUSLIK JUHTIMINE	
EUROOPA VALUUTAFOND → ✓ Seadusandliku ettepaneku vastuvõtmine →	EUROALA VÄLISESINDATUS ✓ Seadusandliku ettepaneku vastuvõtmine
EUROOPA MAJANDUS- JA RAHANDUSMINISTER → ✓ Ühiseisukoht →	FISKAALKOKKULEPPE-INKORPOREERIMINE ELI-ÕIGUSSES ✓ Seadusandliku ettepaneku vastuvõtmine
Võimalikud edasised sammud 2019. aasta lõpust kuni 2025. aastani*	
RAHANDUSLIIT	MAJANDUS- JA FISKAALLIIT
✓ Rakendatakse jätkuvalt kapitaliturgu liidu algatusi ✓ Liigutakse Euroopa turvalise vara kasutuselevõtu suunas ✓ Muudetakse riigiuute regulatiivse käsitlemise põhimõtteid	✓ Rakendatakse uus mitmeaastane finantsraamistik ✓ Stabiilsesimeerimisvahend võetakse täielikult kasutusse ✓ Lihtsustatakse stabiilsuse ja kasvu pakti
DEMOKRAATLIK VASTUTUS JA TULEMUSLIK JUHTIMINE	
✓ Ametisse asub täieõiguslik Euroopa majandus- ja rahandusminister, kes on eurorühma esimees ja komisjoni asepresident	✓ Euroopa Valuutafond hakkab täielikult toimima ✓ Luuakse euroala rahandusamet

* Täpsemalt vt aruteludokument majandus- ja rahaliidu süvendamise kohta, 31. mai 2017
 Allikas: Euroopa Komisjon

2. lisa. Tegevuskava pangandusliidu loomiseks 2018. aastaks – väljavõte komisjoni 11. oktoobri 2017. aasta teatisest

2017

- ✓ Kaasseedusandjad jõuavad kokkuleppele **2016. aasta novembri panganduspaketi** esimeste osade suhtes (rahvusvaheline finantsaruandlusstandard nr 9 (IFRS 9), võlausaldajate hierarhia ja välisvaluutas nomineeritud võlaga seotud riskide kontsentreerumine) ning teevad märgatavaid edusamme ülejäänud paketiga.
- ✓ Komisjon täpsustab ühtse järelevalvemehhanismi läbivaatamise aruande raames olemasolevaid järelevalvevõlutusi **viiivislaenudega** seotud riskidega tegelemiseks.
- ✓ Komisjon teeb seadusandliku ettepaneku investeerimisühingute läbivaatamise kohta.

2018

- ✓ Euroopa Parlament võtab seisukoha ning nõukogu kujundab välja üldise lähenemisviisi **2016. aasta novembri panganduspaketi** suhtes (2017. a IV kv / 2018. a I kv) ning kaasseedusandjad võtavad selle vastu (2018. a II kv).
- ✓ Euroopa Parlament võtab seisukoha ning nõukogu kujundab välja üldise lähenemisviisi **Euroopa holuste tagamise skeemi** ettepaneku suhtes (2018. a II kv) ning kaasseedusandjad võtavad selle vastu (2018. a IV kv).
- ✓ Jõutakse kokkuleppele **ühtse kriisilahendusfondi ühise kaitsemeetme** suhtes (2018).
- ✓ Komisjon teeb ettepanekud **viiivislaenudega** seotud probleemide lahendamise meetmete kohta (2018. a kevad; kaasseedusandjad võtavad need vastu hiljemalt 2019. a algul).
- ✓ Töötatakse välja **riigivõlakirjadega tagatud väärtpaberite** arendamist võimaldav raamistik (2018. a algus).

2019. a kevad

- ✓ Kõik kavandatud **riskivähendus-** ja **riskijagamismeetmed** peaksid olema kehtestatud ning algama peaks **rakendusetapp**.

Allikas: Euroopa Komisjon